

gives, og at male med stærkere Farver, end der egentlig er nødvendigt; men selv naar man tager fornuddent Genhyn hertil, og som Følge heraf gjør noget Afslag i de svære Klager, som ere fremfattede, kommer man dog til det Resultat, at Agerbruget i England for Diebliffet er saa kritisk stillet, at det er et meget stort Spørgsmaal, om den nuværende Generation af engelske Agerbrugere vil være istand til at gennemgaa denne Krisis, og om ikke Forholdene ere af den Natur, at de vilde sætte England som agerdyrkende Stat mange Skridt tilbage. I den Henseende er der jo ganske vist en ikke ringe Forskjel mellem Danmark og England, en Forskjel, som har udviklet sig paa en ganske naturlig historisk Maade, og som bevirker, at enhver Svingning i Tilstanden for Agerdyrkingen, enhver Prisforandring i Agerdyrkningsprodukterne meget hurtigere og stærkere gjør sig gjældende i England, end Tilfældet har været hos os. Hovedgrunden hertil er da den, at en saa overveiende Del af den engelske Jord drives af Forpagtere eller af Fæstere paa kort Tid, tenant-farmers, som have deres Jord paa 1, 3, 5, 7, 9 Aar, eller hvilken anden kort Frist man kan nævne; men det er i alt Fald ikke Livsfæste, og det er heller ikke Forpagtning, som vi kalde det, paa langt Aaremaal. Deraf er den uundgaaelige Følge, at Forpagtningsafgiften undergaaer en hyppig Bøvel, og at, naar en ny Forpagtning indgaaes, indgaaes den paa Grundlag af de i Kontraktetiblikket herskende Priser og Konjunkturer, og ligesom da enhver Stigning af Prisen medfører en hurtig og stielkkelig Fordel for Forpagteren, saaledes medfører omvendt enhver Nedgang i Pris stærke og hurtige Tab for ham, som han sjældent besidder de fornødne Midler til at bære. Hos os er Forholdet i den Henseende væsentlig forskjelligt. Naar vi se bort fra de større Gaarde, navnlig Hovedgaarde, som væsentlig drives gjernem Forpagtere — Forpagtere, der da meget ofte, sjøndt deres Kontrakt lyder paa kort Tids Aaremaal, praktisk maa siges at fortsætte deres Forpagtning gennem meget lang Tid, naar vi se bort fra disse enkelte større Hovedgaarde, drives den væsentligste Del af vor Jord af Folk, der enten eie den som Selveiere eller i alt Fald have den i Livsfæste. Den Forandring, som er foregaaet ved, at Livsfæste mere og mere er gaaet over til Selveie, har, socialt og politisk taget, sine overordentlig store Fordele; den har ganske vist ogsaa økonomisk taget sin lyse Side, men man kan ikke se bort fra, at den tillige medfører nogle økonomiske Mangler, og deriblandt regner jeg da navnlig den, at det er blevet ulige vanskelige for den, der begynder med to tomme Hænder, at blive Agerbruger og selvstændig, end det var i tidligere Tid; det, at gaae ind til en Selveiendom, kræver ganske vist større Kapital, end der tidligere be-

høvedes til at indgaae et Fæste. Dette kun i Forbigaaende. Forholdet er nu altsaa engang dette herhjemme hos os, at den langt overveiende Del af vore Jorddyrkere ere Selveiere og Livsfæstere, og de ere noget bedre istand til at bære de Svingninger, der foregaa i Priserne, end Forpagtere paa kort Tid. Men til Gengjæld maa man ogsaa erkende, at, naar der saa indtræder en varig Nedgang i Priserne og derved tillige en varig Nedgang af Jordens Værdi, da bliver Tabet for Selveieren betydelig større, end det er for Forpagteren. Det gjør sig hurtigere gjældende for Forpagteren paa kort Tid, men det bliver i det endelige Resultat stærkere og søligere gjældende for Selveieren. Vi maa derfor, naar vi se, hvad der foregaaer i England, og lægge Mærke til det uhyre Tryk, hvorunder Jordbrugerne der arbeide, ikke bilde os ind, at dette er Noget, der ikke angaar os, og som vi kunne se paa ganske rolig og ligeegyldig. Vi ere undergionne de samme Vilkaar; men de gjøre sig gjældende hos os paa en anden og mere langsom Maade, og naar Virkningen naaer os, vil den naae os fuldt saa stærkt, ja rimeligvis langt stærkere, end Tilfældet for Diebliffet er i England. Det er kommet saa vidt for ikke saa engelske Forpagtere, at den aarlige Drift er forbunden med uundgaaelige Tab. En af de bekendteste ledende Mænd i det engelske Agerbrug, den eneste tenant-farmer, som i mange Aar har siddet i Underhuset, Mr. Clare Sewell Mead, erklærede i den omtalte Debat, at han i de sidste 4 Aar som Forpagter havde tilsat gennemsnitlig et aarligt Bøvel af 500 £, eller næsten 10,000 Kr., altsaa i de 4 Aar et Tab af 2,000 £, og at han ikke saae, at det vilde være ham muligt i Resten af Forpagtningstiden at undgaa dette Tab. Og hans Exempel er ikke enestaaende. Følgen heraf har allerede været, at der har været ikke saa Auktioner over Jord til Forpagtning, hvor Budene have været saa lave, at Gierne ikke have villet eller kunnet modtage dem. Der er Steder, hvor Forpagterne i stort Antal ere udvandrede, og den Bevægelse, der allerede har været kjendelig i nogle Aar i England, nemlig at Jorden er gaaet ud af Kornavl og er blevet Græsland, har i de senere Aar været stærkere end nogenstunde, og den gaar saa hurtigt for sig, at man ikke uden den største Betyrning ser derpaa. Disse Betsler tale høit til os om, at vi skulle være opmærksomme, og at vi i Tide skulle gjøre vore yderste Anstrengelser, for at ikke vort Agerbrug, paa hvilket vor økonomiske Velstand beror, og af hvilken igjen vor Stats økonomiske Velvære er afhængig, skal gaa saaledes tilbage, at Landet derved vil faae et Slag, som det ikke vil være istand til at gjenoprette. De Opgaver, som i den Retning ere stillede os, maa fortrinnsvis gaa ud paa at benytte den gunstige Stilling, vort Land har næved et af de største Konsumtions-